

Implementatieplan programma Innovatie en Opschaling Woningbouw

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Een samenhangende werkwijze	4
2.1	Toepassing in de praktijk: de locaties als vertrekpunt	4
2.2	De broedplaats: samen leren en ontwerpen	6
2.3	Opschalingsstrategie en activering van het ecosysteem	6
2.4	Programmalijnen: motoren voor innovatie	7
3	Programmalijnen in vogelvlucht	8
3.1	Programmalijn 1: Conceptuele en Industriële Bouw	8
3.2	Programmalijn 2: Data en Digitalisering	10
3.3	Programmalijn 3: Innovatieve Oplossingen	11
3.4	Programmalijn 4 – Maatschappelijke Innovaties	12
4	Resultaten en monitoring	14
5	Strategische sturing en besluitvorming	15
	Bijlage	16

1 Inleiding

Het inlopen van het woningtekort vraagt om de realisatie van 100.000 woningen per jaar, via nieuwbouw op uitleglocaties, binnenstedelijke verdichting en beter benutten van de bestaande gebouwen en bijbehorende omgeving. Tegelijkertijd zijn er steeds minder beschikbare vakmensen voor (ver)bouw of om de vergunningen daarvoor te verlenen. De opgaven in het fysieke domein zijn bovendien complex. Vragen over het voorzieningenniveau, mobiliteit, energie, water, bodem, stikstof, etc. leiden bij woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling vaak tot vertraging.

Om de complexiteit van de opgaven in combinatie met de toenemende arbeidstekorten te kunnen behapstukken, gaan we slimmer werken. Samen met marktpartijen, overheden en kennisinstellingen is daarvoor op de Woontop in december 2024 door VRO het Innovatie- en Opschalingsprogramma Woningbouw (IOP) gelanceerd.

Doel van het IOP is het ontwikkelen, toepassen en opschalen van innovaties om woningbouw en gebiedsontwikkeling te versnellen en toekomstbestendig te maken. We creëren de randvoorwaarden met als ambitie in 2030:

- Het aandeel industrieel¹ gebouwde woningen te vergroten naar 50% van de nieuwbouwproductie, door typegoedkeuringen, bouwstromen, georganiseerd met een coalition of the willing and able (met leden van VNG, Bouwend Nederland, Aedes, NEPROM, BNA).
- Het versnellen van 50% van de woningbouwprojecten door datagedreven gebiedsontwikkeling en digitale vergunningverlening breder mogelijk te maken en de digitale vaardigheden bij marktpartijen en overheden te vergroten.
- Een verkorting van het ontwikkel- en bouwproces met 25% door het ontwikkelen en toepassen van innovaties die (toekomstige) belemmeringen voor de woningbouw wegnemen zoals netbewust en waterbewust bouwen.
- Het koppelen van industrieel bouwen, datagedreven werken en innovaties aan tenminste 25 (grootschalige) gebiedsontwikkelingen en bouwlocaties en daarmee zorgen voor snelle en praktijkgerichte opschaling.

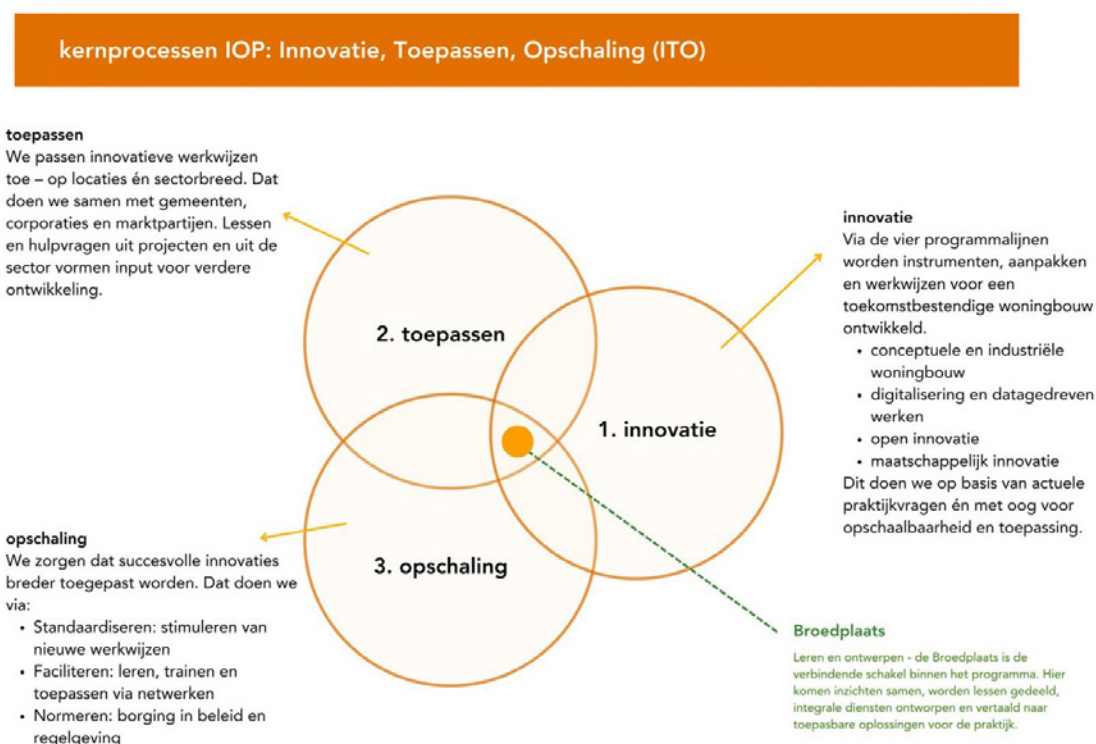
Binnen het IOP werkt VRO samen met verschillende partners die al actief zijn op dit vlak, zoals De Bouwcampus, digiGO en TKI Bouw en Techniek. Maar ook met de regionale innovatiehubs als Bouwlab R&DO en met een programma als Samen Slim, dat kijkt naar een maatschappelijk investeringsmodel voor gebiedsontwikkeling. Door deze samenwerking worden de benodigde initiatieven voor het ontwikkelen, toepassen en opschalen van innovaties vanuit uitvoering, beleid en regelgeving aan elkaar verbonden. Ook met andere programma's worden vanuit het IOP de krachten gebundeld om meer impact te kunnen maken in de praktijk.

¹ Woningconcepten die vergaand industrieel, off site zijn geproduceerd dmv proces-automatisering en digitalisering, mechanisering en robotisering. Hierdoor wordt de hoeveelheid arbeidsuren per woning sterk gereduceerd en de arbeidsproductiviteit sterk verhoogd. Het betreft zowel industrieel geproduceerd 2D en 3D (modulaire) systemen, -producten en woningcomponenten.

2 Een samenhangende werkwijze

De opgaven bij woningbouw en gebiedsontwikkeling zijn urgent en complex. De hele sector erkent de noodzaak om concreet aan de slag te gaan en de uitvoering te versnellen. Daarom kiest het IOP voor een werkwijze die de praktijk als startpunt neemt, vernieuwingskracht activeert en vervolgens in beleid borgt. Dit samenspel tussen praktijk, kennisontwikkeling en opschaling vormt de kern van alle activiteiten en instrumenten die wij inzetten. Hiertoe hanteren wij de volgende strategie: doen, laten zien, leren, opschalen en insluiten (*do, show, learn, scale & embed*).

Dit krijgt concreet vorm via de drietrapsraket Innoveren – Toepassen – Opschalen (ITO). Het innoveren vindt plaats via de vier programmalijnen van het IOP. Als innovaties ver genoeg zijn ontwikkeld, worden ze vervolgens gebiedsgericht toegepast. Bij gebleken succes wordt de stap naar opschaling gemaakt, waarbij ook wordt gekeken naar borging in het beleid. De broedplaats van het IOP ondersteunt en verbindt deze werkwijze met ontwerpend onderzoek en als leerfaciliteit (zie figuur 1).

Figuur 1: Kernprocessen IOP

2.1 Toepassing in de praktijk: de locaties als vertrekpunt

Innovaties moeten in de praktijk van gebiedsontwikkeling en woningbouw toepasbaar zijn en bewezen bijdragen aan de opgaven. Of dat zo is, kunnen we alleen vaststellen door de innovaties ook echt in de praktijk te brengen. Als dit leidt tot bewezen *best practices* kan de stap naar breed opschalen en verdere standaardisatie van nieuwe werkwijzen plaatsvinden. Dit is overigens geen lineair proces omdat de innovaties die worden toegepast zich in verschillende ontwikkelstadia bevinden.

De huidige praktijk is daarbij het vertrekpunt. We moeten de opgaven, doelstellingen, fasering en mijlpalen van concrete gebiedsontwikkelingen of woningbouwprojecten goed kennen om te bepalen hoe en wanneer welke innovaties kunnen bijdragen. We bekijken vervolgens de mogelijkheden van industrieel bouwen, digitalisering (datagedreven werken en digitaal samenwerken) en het toepassen van innovaties voor specifieke knelpunten en innovaties met het oog op toekomstbestendigheid. We maken daarvoor gebruik van de beschikbare kennis en instrumenten uit de vier programmalijnen en van innovaties van onze samenwerkingspartners.

De bedoeling is een versnellingspakket samen te stellen, bestaande uit tenminste twee of meerdere innovatieve oplossingen.

We formuleren dit pakket altijd samen met de gemeente en waar al mogelijk ook met de betrokken marktpartijen en corporaties. Dit versnellingspakket en afspraken over ondersteuning vanuit de programma's (procesbegeleiding, expertise, etc.) leggen we neer in een gezamenlijk plan van aanpak dat door zowel de gemeenten als het rijk dient te worden goedgekeurd voordat deze tot uitvoering kan worden gebracht. Omdat de combinatie van innovaties toegespitst wordt op de context en de vraagstukken van specifieke projecten, zal de aanpak en inzet per locatie verschillen.

Uitgangspunten voor het toepassen van innovaties zijn:

- Opschaalbaarheid van de oplossing.
- Geen oplossingen die leiden tot afhankelijkheid van een specifieke aanbieder.
- Digitale innovaties moeten voldoen aan de geldende afsprakenstelsels en gebruik maken van vastgestelde standaarden ten behoeve van interoperabiliteit en veiligheid. Zowel voor de gemeenten als voor de marktpartijen is deelname of aangesloten zijn bij DMI en/of digiGO daarom een vereiste.
- Als er behoefte is aan een nieuwe innovatie of specifieke toepassing, ontwikkelen we dat alleen als meerdere projecten daar baat bij hebben. Gezamenlijk formuleren we dan een functioneel plan van eisen.

De uitvoering van het plan van aanpak wordt gemonitord om de impact te bepalen op de versnelling van het (besluitvormings-) proces, de uitvoeringskracht van gemeenten en de effectiviteit van de innovaties. De opgedane ervaringen, de uitkomsten van de monitoring en de geleerde lessen worden opgetekend en vertaald naar nieuwe werkwijzen en *best practices*.

Belangrijk is dat we goed kijken naar wat het innovatief, integraal en gebiedsgericht werken betekent voor de transitie naar het slimmer werken. Het kan zijn dat er tijdelijk extra capaciteit nodig is om de omslag te maken of juist om op te schalen. Of om ontwikkelingen op het gebied van digitalisering goed te verbinden aan de uitvoeringspraktijk van woningbouw en gebiedsontwikkeling. Er is dan ook een duidelijke relatie tussen het IOP met het programma Uitvoeringskracht van VRO en het IPO/VNG (afspraak 18 Woontop).

Het toepassen van innovaties in de praktijk bevorderen we overigens niet vanuit het IOP alleen. Vanuit het Rijk en vanuit de sector zelf zijn op het gebied van innovatie meerdere programma's actief. Drie van deze programma's – Agenda Stad, het *Dutch Metropolitan Innovations*-ecosysteem (DMI) en het IOP kennen in de doelstellingen, aanpak en qua betrokken gemeenten een duidelijke overlap (zie schema).

Daarom wordt ingezet op krachtenbundeling tussen deze programma's. Het toepassen richt zich op (en beperkt zich vooralsnog tot) de circa 30 gemeenten die al actief bij deze programma's betrokken zijn.

DMI (IenW, VRO, steden, bedrijven en kennisinstellingen) richt zich op het beschikbaar stellen van data en informatietechnologie voor de opgaven in het fysieke domein.

IOP (VRO+ sector) richt zich op het bevorderen van verschillende innovaties (industriële bouwen, digitalisering, alternatieve bekostiging, knelpunten wegnemen) voor het integraal versnellen en toekomstbestendig maken van woningbouw.

Agenda Stad (BZK, interbestuurlijk) richtte zich met de City Deal TBGO op het in de praktijk anticiperen op wetgeving uit Europa, o.a. vanuit de Green Deal.

2.2 De broedplaats: samen leren en ontwerpen

De broedplaats verbindt locaties en programmalijnen. Hier komen ervaringen en inzichten samen en worden lessen vertaald naar bredere toepassing. De broedplaats organiseert intervisie, leertrajecten en train-de-trainer programma's, ontwikkelt en verspreidt versnellingspakketten, ondersteunt ontwerpvragestukken en voedt programmalijnen met actuele inzichten. Daarmee legt zij de basis voor opschaling en borging.

De broedplaats richt zich op:

- Het organiseren van intervisie, leertrajecten en train-de-trainer programma's.
- Het ontwikkelen van de dienstverlening rondom de versnellingspakketten. In een versnellingspakket zitten de instrumenten en handreikingen die nu al in de praktijk kunnen worden toegepast. Deze worden geïnventariseerd, aangereikt en verbonden door de eigenaren van die interventies (programmalijnen, partners van het IOP, enzovoort). De Broedplaats begeleidt het ontwerpproces van deze gezamenlijke dienstverlening vanuit (Rijks-) overheid aan regionale en lokale contexten.
- Het ondersteunen van de programmalijnen bij ontwerp- en ontwikkelvraagstukken.
- Het samen met de programmalijnen duiden van geleerde lessen en actuele vraagstukken, ten behoeve van team Toepassen (onder andere effectiviteit van de locatieaanpak door ontwikkelen), team Opschalen en Ecosysteem (bijvoorbeeld politieke lobby, ruimte creëren) en de bestuurlijk aanjager (helpen bij creëren van beweging).

In 2025 en 2026 ondersteunt en begeleidt de Broedplaats het ontwerp- ontwikkeltraject "ideaal proces". Hiermee zorgen we in gezamenlijkheid met partners van het IOP voor antwoorden op vragen als:

- Hoe ziet het proces van gebiedsontwikkeling en woningbouw er eigenlijk uit als we alle opgaven samenbrengen en digitaal, industrieel en toekomstbestendig gaan werken?
- Wat leren we van de huidige praktijk en wat vraagt het ideale proces van partners?
- Zijn er naast snelle stappen ook zaken (diensten, producten, interventies) die nog verder uitgedacht moeten worden?
- Welke systemische obstakels zitten in de weg, en waar mist beweging?
- Welke patronen zien we in de geleerde lessen en hoe kunnen we die samen duiden en operationeel maken voor ons gezamenlijk interveniëren op lokaal niveau (relatie locatie-aanpak)?

De broedplaats heeft een verbindende rol binnen het programma en draagt zo bij aan de opschalingsstrategie. Ook trekt de Broedplaats buiten naar binnen en helpt zij de beweging van binnen naar buiten. Door ontmoetingen, netwerken en interventies te organiseren die anders buiten beschouwing zouden kunnen blijven.

2.3 Opschalingsstrategie en activering van het ecosysteem

Opschaling is een non-lineair proces; een samenspel van praktijk, beleid, standaardisatie en bestuurlijke verankering. Het doel is structurele impact via het mogelijk maken van onder andere herhaalbaarheid, verspreiding, verankering in beleid en regelgeving en uiteindelijk systeemverandering.

De opschalingsstrategie kent drie sporen:

1. Normeren: doorbraken borgen in beleid en wet- en regelgeving.
2. Standaardiseren: werkzame werkwijzen omzetten in handreikingen, modeldocumenten en processtandaarden ("versnellingspakketten").
3. Faciliteren: toepassing stimuleren via netwerken, intervisies en leerprogramma's.

Bij deze strategie en verschillende sporen hoort ook de inzet van kunstmatige intelligentie. Hierbij zorgen wij ervoor dat binnen het ecosysteem verantwoord kan worden toegepast.

Spoor Normeren

Wanneer innovaties breed gedragen zijn, volgt verankering in beleid en – waar nodig – wet- en regelgeving. Het IOP agendaert dit actief bij directies binnen het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en bij andere ministeries. Voorbeelden zijn de digitale indiening van bouwplannen en het gebruik van typegoedkeuringen voor versnelde vergunningverlening. Ook kunnen versnellingspakketten worden gekoppeld aan Rijksinstrumenten als subsidies en bestuurlijke afspraken. Normering fungeert hiermee als sturingsinstrument: het geeft richting en versnelt de beweging.

Spoor Standaardiseren

Wat in de praktijk werkt, wordt binnen het IOP omgezet in handreikingen, modeldocumenten, instructies en processtandaarden: de versnellingspakketten. Deze worden gezamenlijk ontwikkeld met VNG, Aedes, NEPROM, andere branchepartijen en de Rijksoverheid. Zo worden vernieuwende werkwijzen niet afhankelijk van individueel enthousiasme, maar onderdeel van de standaardpraktijk. Stapsgewijs bouwen we hiermee aan systeemverandering, gevoed door continue input uit de praktijk en afgestemd met beleid.

Spoor Faciliteren

Versnellingspakketten worden verspreid via netwerken zoals de Versnellingstafels, expertpools en andere programma's. Hiervoor stelt het IOP een Versnellersportfolio op met aanpakken die direct toepasbaar zijn in andere regio's en bij andere opgaven. Toepassing wordt ondersteund via intervisies, leerprogramma's en train-de-trainer-trajecten. Daarnaast wordt gewerkt aan structurele inbedding van het opschalingsinstrumentarium binnen het Rijk en bij partners, zoals de academies van ministeries, VNG, NEPROM en Aedes, en netwerken als RVO en Platform31.

Inzet van kunstmatige intelligentie

In de nationale technologie strategie² en de Nederlandse digitalisering strategie³ wordt de ontwikkeling van Artificiële intelligentie (AI) benoemd als een systeem en wordt opgeroepen om AI actief in te zetten voor grote maatschappelijke opgaves, zoals de Woningbouw.

Wij zien het gebruik en het toepassen van AI als een onderdeel van de opschalingsstrategie, zodat dit op een verantwoorde wijze wordt ingezet. We doen dit langs drie lijnen:

1. Inzetten van AI voor efficiënt uitvoeren van de werkwijze van het programma en diverse programma-activiteiten;
2. Zorgen dat AI, waar relevant, onderdeel is van de producten en methodieken die het programma ontwikkeld.
3. Creëren van de voorwaarden voor een verantwoorde toepassing van AI binnen het programma. Dit gaat om het zorgen voor betrouwbaar en veilig gebruik van AI – in lijn met de kaders vanuit het Rijk en om het bieden van de juiste omgeving om te leren en experimenten binnen deze kaders.

2.4 Programmalijnen: motoren voor innovatie

Waar locaties concrete vraagstukken inbrengen en de opschalingsstrategie bijdraagt aan een actief ecosysteem dat volop participeert, vormen de programmalijnen de motoren voor innovatie. De vier lijnen zijn:

1. Conceptuele en Industriële Bouw;
2. Data en Digitalisering;
3. Innovatieve Oplossingen;
4. Maatschappelijke Innovaties in Gebiedsontwikkeling.

Binnen de lijnen worden kennisproducten, instrumenten en werkwijzen doorontwikkeld. Deze zijn sectorbreed en over heel Nederland inzetbaar en dragen zo concreet aan breed gedragen woningbouwconcepten, afsprakenstelsels voor data-uitwisseling en nieuwe standaardprocedures voor vergunningverlening.

In hoofdstuk 3 wordt een samenvatting van de doelstellingen, ambities en werkwijze per programmalijn gegeven.

2 [De Nationale Technologiestrategie | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl](#)

3 [De Nederlandse Digitaliseringsstrategie \(NDS\) Nederlandse Digitaliseringsstrategie \(NDS\) - Digitale Overheid](#)

3 Programmalijnen in vogelvlucht

Om de woningbouw te versnellen en toekomstbestendig te maken, ontwikkelen we organisatorische, financiële, technische en maatschappelijke innovaties. In vier programmalijnen werken we met experts en koplopers aan het testen en toepassen van deze innovaties in nieuwe werkwijzen. De praktijk staat centraal: wat werkt zetten we door, wat niet werkt passen we aan.

Binnen elke programmalijn zorgen *Versnellers* in ongeveer twee jaar voor inzichten die beleid en regelgeving helpen verbeteren, zodat de hele bouwsector in Nederland hiervan kan profiteren. Binnen de programmalijnen staan openheid, samenwerking en kennisdeling voorop.

Met concrete interventies en een actiegerichte aanpak versnellen we de woningbouw en bouwen we stapsgewijs toe naar 100.000 woningen per jaar.

De programmalijnen zijn:

1. Conceptuele en Industriële Bouw
2. Data en digitalisering
3. Innovatieve Oplossingen
4. Maatschappelijke innovaties

3.1 Programmalijn 1: Conceptuele en Industriële Bouw

Doelstelling en scope:

Het doel van de programmalijn Industriële en Conceptuele Bouw is de randvoorwaarden te creëren opdat 50% van de nieuwbouwwoningen in 2030 industrieel ontwikkeld en gebouwd wordt.

Conceptueel en industrieel bouwen versnelt het woningbouwproces van initiatief tot en met realisatie. Deze andere manier van bouwen heeft daarnaast het voordeel dat het de woningbouw betaalbaarder maakt. Ook kan de bouwkwaliteit relatief hoger zijn dan bij traditionele bouw. Dit is het gevolg van het feit dat het woningconcept vooraf helemaal uitgedacht en uitgewerkt is en de productie gestandaardiseerd en herhaalbaar is⁴. De digitalisering, automatisering en robotisering die onderdeel is van de industriële bouw van woningen draagt bij aan de nationale duurzaamheidsdoelstellingen en productiviteitsdoelstellingen: met minder vakmensen kunnen meer woningen worden gebouwd.⁵

De programmalijn richt zich naast nieuwbouw ook op de bouw van flexwoningen en het beter benutten van bestaande gebouwen door de toepassingen van industrialisatie in te zetten bij optoppen, inbreiden en gebouwtransformatie.

Aanpak en partners:

De programmalijn conceptueel en industrieel bouwen gaat (met ondersteuning van partners en experts van het RVO expertteam) het eerste jaar direct met tien locaties aan de slag met de *Versnellers* industriële bouwstromen, typegoedkeuring en datagedreven gebiedsontwikkeling. In het tweede en derde jaar breiden we onze ondersteuning uit naar respectievelijk twintig en vijftig locaties.

Deze transitie vereist een breed scala aan samenwerkingen. Diverse actoren – binnen en buiten de bouwsector – moeten daarvoor worden aangehaakt.

De Bouwcampus neemt samen met het ministerie van VRO het voortouw bij de implementatie. Daarbij wordt intensief samengewerkt met Bouwend Nederland, NEPROM, VNG, IPO, Aedes, Netwerk Conceptueel Bouwen, College van Rijksbouwmeester en Rijksadviseurs, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Lenteakkoord, Platform Ontwerp NL, Bouwlab R&Do, en in nauw contact met de

4 Lenteakkoord 2.0 & Netwerk Conceptueel Bouwen (2024). Innoveren en dezelfde taal spreken.

5 Economisch Instituut voor de Bouw (2023). Industrieel bouwen en de bouwarbeidsmarkt.

partijen in de bouwketen. Bij de activiteiten en ontwikkeling van instrumenten op locatieniveau zullen de (uitvoerende) partijen in het werkveld een centrale rol krijgen.

Instrumenten, Acties en Activiteiten:

Versnellers:

- Met de versneller Typegoedkeuringen wordt ingezet om woningen met een Erkende Kwaliteitsverklaring (EKV) binnen de 2 regio's versnel vergund te krijgen. Ook wordt de huidige EKV uitgebreid naar meer Bbl onderdelen en is de inzet om gestapelde woningbouw onder EKV te voegen. Door middel van landelijke communicatie wordt de inzet en versnellingskansen breder bekend.
- Met de versneller Industriële Bouwstromen wordt ingezet om gemeenten en locaties te koppelen aan bouwstromen in Noord-Holland en Limburg. Dit biedt de basis voor landelijke opschaling zodat de aanpak, werkwijze en samenwerking voor industriële bouwstromen breed kan worden toegepast.

Marktactivatie en het stimuleren van vraag- en aanbodzijde:

- Spoor Ruimtelijke kaders: het ontwikkelen en implementeren ruimtelijke kwaliteitsinstrumenten zoals stedenbouwkundige kaders voor industriële woningbouw. Dit spoor werkt in nauwe samenwerking met het instrumentarium voor digitale gebiedsontwikkeling uit programmalijn 2.
- Spoor Structuur- en cultuurverandering: het doel is om het ideale industriële en digitale ontwikkelproces uit te werken voor deze nieuwe manier van ontwerpen, ontwikkelen en bouwen op het niveau van stakeholders. Door het organiseren van een *coalition of the willing and able* (met leden van VNG, Bouwend Nederland, Aedes, NEPROM, BNA) gaan wij partijen in de bouwketen ondersteunen met het ontwikkelen van kennis op de belangrijkste vraagstukken, het toepassen van deze kennis en deze opschaalbaar te maken voor andere partijen.
- Spoor Goed opdrachtgeverschap: grote opdrachtgevers (woningbouwcorporaties, ontwikkelaars, RVB, G5 en G40) worden meegenomen in de nieuwe manier van werken. Focus ligt daarbij op het projectoverstijgend uitvragen van woningconcepten.
- Spoor Capaciteitsopbouw, kennisontwikkeling en -verspreiding: De capaciteitsopbouw en kennisontwikkeling bij gemeenten wordt ondersteund met een integrale leerlijn conceptueel en industrieel bouwen. Daarbij worden relevante deskundigen opgeleid over kansen en risico's bij industrieel bouwen, onder andere via de Versnellingstafels.

Analyse van financiële randvoorwaarden:

- Spoor Financiële randvoorwaarden: Aanpassingen in de financiële randvoorwaarden en -modellen en de verzekeraarbaarheid voor opschaling industriële woningbouw worden ontwikkeld, toegepast en opgeschaald in samenwerking met de financiële sector, beleggers en verzekeraars.

Communicatie en imago:

- Om de voordelen en goede voorbeelden van conceptueel en industrieel bouwen met het grotere publiek is het belangrijk dat er meer gecoördineerde communicatie plaatsvindt. Eens te meer omdat we zien dat het grotere publiek nog niet altijd weet dat een industrieel gebouwde woning in uitstraling nagenoeg niet meer te onderscheiden is van een traditioneel gebouwde woning en kwalitatief vaak zelfs beter gebouwd is.

Resultaten:

Het resultaat van de programmalijn moet zijn dat de randvoorwaarden op orde zijn om het aandeel van de industriële woningbouw in Nederland laten stijgen van 21% (2024) naar 50% (2030). Dat komt in absolute aantallen neer op 40.000 tot 50.000 industriële woningen per jaar, uitgaande van de landelijke doelstelling van 100.000 woningen per jaar (waarvan ca. 80% nieuwbouwwoningen).

Doelstelling	2024	2030
Sneller betere woningen en leefomgevingen te realiseren met minder mensen – middels een industrieel ontwerp-, ontwikkel- en realisatieproces, 50% nieuwbouw wordt in 2030 industrieel gerealiseerd.	21% (14.300 woningen)	50% (ca. 40.000 - 50.000 afhankelijk van aandeel nieuwbouw en totale woningbouwproductie)

Door het aandeel industriële woningbouw te vergroten naar 50% is er minder arbeid nodig om meer woningen te bouwen en wordt de woningbouw versneld, wordt er betaalbaarder, duurzamer en kwalitatief hoogwaardiger gebouwd. Dat moet leiden tot de onderstaande resultaten.

Subdoelen	2024	2030
Toename arbeidsproductiviteit in de woningbouwsector	nulmeting	25% minder arbeid nodig in sector woningbouw
Snellere woningbouw van initiatieffase tot en met realisatie	nulmeting	17,5% - 34% versnelling
Vermindering van de ontwikkel- en bouwkosten	3% - 8% kostenbesparing per woning t.o.v. traditioneel bouwen	
Minder impact op milieu	25-49% CO ₂ eq per m ² bvo t.o.v. traditioneel bouwen	
Minder stikstofuitstoot	300% ⁶ NOx-reductie per woning t.o.v. traditioneel bouwen	

3.2 Programmalijn 2: Data en Digitalisering

Doelstelling en scope:

Om de woningbouw te versnellen, te vergemakkelijken en betaalbaarder te maken, gaan we aan de slag met data en digitalisering. Het doel is het ontwikkel- en woningbouwproces te versnellen door de digitale samenwerking in de woningbouwketen te verbeteren en nieuwe digitale technologieën schaalbaar in te zetten. Digitale middelen moet hierin zodanig worden gecoördineerd, geïmplementeerd en opgeschaald dat deze de woningbouw ondersteunt, naadloos werkt en zeker niet belemmert.

Onze ambitie is de randvoorwaarden te scheppen, zodat:

- In 2029 digitaal werken een integraal onderdeel is van de woningbouwsector.
- In 2029 vijftig procent van de woningbouwprojecten versneld is door middel van data-gedreven werken.

Aanpak en partners:

Binnen programmalijn 2 wordt voortgebouwd op de digitaliseringstappen die de ontwerp-, bouw en techniek sector al heeft gezet. De programmalijn benut het Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving (DSGO) en bijbehorende standaarden als gemeenschappelijke digitale basis, en werkt aan de interoperabiliteit van de verschillende data ecosystemen in de gebouwde omgeving. Daarnaast sluit het aan bij de beleidsmaatregelen afgesproken in het Bestuursakkoord Digitale Gebouwde Omgeving 2027 en de mensgerichte digitale instrumenten die ontwikkeld worden in het programma DigiVaardig van digiGO. Tot slot heeft het oog voor opkomende ontwikkelingen, zoals het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) ter verbetering van bouwplaats veiligheid, om administratie over te nemen, voor snelle controle van wet- en regelgeving, of om met minder mensen meer woningen te kunnen (ver)bouwen.

Direct betrokken partners bij deze programmalijn zijn het Ministerie van VRO, digiGO en Bouwlab R&DO, NEPROM en VNG. Deze partners zijn verantwoordelijk voor een of meerdere (onderdelen van de) werkpakketten. Daarnaast zijn er nog partners die nauw betrokken zijn bij (onderdelen van) deze programmalijn. Zo valt te denken aan DMI (Dutch Metropolitan Innovations), Geonovum, en de betrokkenen bij de datastelsels DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarnaast kan ook het belang van lokale partijen en autoriteiten (de gemeenten van de verschillende locaties) niet worden onderschat, evenals de samenwerking met de andere programmalijnen en hun partners (o.a. de conceptueel bouwers van programmalijn 1).

Instrumenten, Acties en Activiteiten:

Programmalijn 2 vertaalt de doelstelling naar activiteiten via drie aandachtsgebieden.

Aandachtsgebied Structuur:

- Regie & coördinatie: Coördineren en verbinden digitaliseringsinitiatieven in de woningbouw, om interoperabiliteit van standaarden en datastelsels te verzekeren en referentiearchitectuur op orde te krijgen. Het Bestuursakkoord Digitale Gebouwde Omgeving 2027 (beleidsmaatregel 8, 9, 13, 15, 20, 22) koppelen met het DMI-ecosysteem en DSO zijn hierbij het uitgangspunt.
- Wetgeving & richtlijnen: Beleid en wetgeving waar nodig aanpassen om de randvoorwaarden te creëren die nodig zijn voor digitalisering in de woningbouw, waaronder het borgen van (digitale) gebouwgegevens, en schrappen van regels die blokkades opwerpen voor digitalisering in de woningbouw.

6 Van ca. 30 kg traditioneel naar ca. 10 kg industrieel tot minimaal 3 kg bio-based inclusief elektrisch materieel.

Aandachtsgebied Mens:

- Impact & motivatie: In kaart brengen van de impact van digitalisering, om de baten van digitalisering tastbaar en concreet te maken zodat ketenpartners de bewijsvoering en legitimatie verkrijgen om te investeren in digitalisering.
- Mens & cultuur: Ontwikkelen van digitaliseringsvaardigheden en bijdragen aan een cultuurverandering van niet-digitaal naar digitaal werken, om gebruik te kunnen maken van de voordelen van digitalisering in de woningbouw.

Aandachtsgebied Technologie:

- Innovatie: Actief ophalen van digitale innovaties in woningbouw en deze inschatten op potentie. De meest direct toepasbare innovaties worden in pilot locaties getoetst en bij succes sterk opgeschaald over meerdere locaties.
- Doorbraak: Korte, tijdelijke ondersteuning van digiDeals of versnellers om knelpunten vlot te trekken.

Versneller Datagedreven Gebiedsontwikkeling

Programmaliijn 2 zet tot slot via de Versneller Datagedreven Gebiedsontwikkeling in om minimaal tien gemeenten bij project- en gebiedsontwikkelingen te ondersteunen met de inzet van digitale technologie en een gestandaardiseerde data-gedreven aanpak in 2025. Hier valt ook het ontwikkelen van een standaard werkwijze voor datamangement in de keten van conceptueel en industrieel bouwen onder.

Resultaten:

De belangrijkste resultaten die deze programmaliijn komende jaren helpt realiseren zijn:

- Realisatie van de aan woningbouw gerelateerde beleidsmaatregelen uit het Bestuursakkoord
- In 2026 is de Topversneller Datagedreven Gebiedsontwikkeling succesvol afgerond. Hierdoor hebben de eerste tien gemeenten en betrokken gebiedsontwikkelaars en woningcorporaties kennism gemaakt met versnelling van gebiedsontwikkeling en/of vergunningsverlening door data-gedreven werken.
- In 2027 zijn de grootste datastelsels, te weten DMI, DSGO en DSO gekoppeld en kunnen verschillende ketenpartners duidelijk communiceren over het nut en de noodzaak van digitalisering voor de opschaling van de woningbouw.
- In 2028 is wetgeving waar nodig aangepast om de digitalisering van de woningbouwketen verder te ondersteunen, bijvoorbeeld middels een verbeterde rechtspositie van BIM en duidelijke kaders voor gebouwgegevens en gegevens van de fysieke leefomgeving.
- In 2028 is er een centraal, gestroomlijnd proces voor innovatieve bedrijven in de woningbouw, waarbij innovaties op waarde worden geschat middels de digitale innovatie *funnel* en de overheid middelen efficiënt inzet door gevorderde coördinatie en samenwerking.

3.3 Programmaliijn 3: Innovatieve Oplossingen

Doelstelling en scope:

Innovaties zijn binnen het programma cruciaal om knelpunten aan te pakken. Programmaliijn 3 heeft als doel om met behulp van schaalbare innovaties veelvoorkomende belemmeringen in het ontwikkel- en bouwproces te identificeren en weg te nemen. Op deze manier bereiken we een versnelling bij woningbouwprojecten, tegen lagere kosten en met meer kwaliteit.

Ambitie:

Met het (door)ontwikkelen van kansrijke ideeën naar schaalbare innovaties voor de woningbouwsector met gezamenlijke publieke en private investeringen dragen wij bij aan de oplossing van veelvoorkomende woningbouwbelemmeringen. Hierdoor vormen omgevingsfactoren minder een belemmering waardoor sneller, meer, duurzame en betaalbare woningen worden gerealiseerd.

Aanpak en partners:

Onze innovaties testen wij in de praktijk. Dit doen wij onder meer door innovaties verder toe te passen, te valideren en klaar te maken voor opschaling in Living labs. Daarom is ook het samenwerken met locaties, programmaliijnen, versnellers en de betrokkenheid vanuit bedrijven, kennisinstellingen en overheden essentieel. Wij dagen ze namelijk uit om - naast het identificeren van belemmeringen - onze innovaties direct te valideren, te toetsen en te implementeren.

TKI Bouw en Techniek is de trekker van programmaliijn 3, in nauwe samenwerking met het ministerie van VRO. Voor de inhoudelijke uitwerking van de calls zal gebruikgemaakt worden van ter zake kundige experts, waarbij samen wordt gewerkt met TNO (voor het proces rondom de innovatie calls). Voor de eerste ronde calls gericht op netbewust bouwen werken we samen met TKI Urban Energy en voor waterbewust bouwen met TKI Deltatechnologie. Voor de inhoudelijke ondersteuning van het

acceleratieprogramma samengewerkt met de ROM'en, die expertise en netwerk bieden om startups en scaleups optimaal te begeleiden bij hun groeitraject. Daarnaast wordt de versneller Ontwerpend Onderzoek Opschaling Waterrijk Wonen uitgevoerd door het College van Rijksbouwmeester en Rijksadviseurs (CRa). De versneller Community of Practice Netbewuste Nieuwbouw wordt uitgevoerd door TKI Urban Energy.

Instrumenten, Acties en Activiteiten:

Programmaliijn 3 is opgebouwd rond een aantal kernactiviteiten.

Ontwikkelen van de innovaties

Kansrijke ideeën en oplossingsrichtingen worden doorontwikkeld naar schaalbare innovaties

- *Instrument Innovatiecalls:* In 2025 (reeds opgestart), 2026 en mogelijk ook 2027 wordt een call gepubliceerd, passend bij de prioritaire thema's en onderwerpen van programmaliijn 3, waarvoor consortia van private partijen, publieke partijen, kennisinstellingen en/of maatschappelijke instellingen innovatievoorstellen kunnen indienen. Hiermee worden schaalbare innovaties ontwikkeld die in de dagelijkse praktijk niet van de grond waren gekomen en voor doorbraken kunnen zorgen in de woningbouw. De eerste call is gericht op netbewust bouwen en waterbewust bouwen. De tweede call krijgt een focus op radicale innovaties die belemmeringen voor het versnellen van de woningbouw wegnemen.
- *Instrument Acceleratieprogramma:* Het ondersteunen van jonge, veelbelovende bedrijven die werken aan concrete oplossingen voor belemmeringen met het ontwikkelen van hun ondernemersvaardigheden, zodat zij uit kunnen groeien tot een stevig en duurzaam bedrijf en bij kunnen dragen aan de versnelling van de woningbouw en een gezonde ontwerp-, bouw- en technieksector (OBT).
- *Instrument Living labs:* Op basis van een gestructureerde innovatiesystematiek zullen effectieve ontwikkel- en leeromgevingen worden opgezet zodat eerste toepassing, adoptie en validatie plaatsvindt. Deze activiteiten resulteren in een breed, samenhangend portfolio van gevalideerde en schaalbare innovaties die gereed zijn voor verdere opschaling op locaties.

Daarnaast kent deze programmaliijn de volgende versnellers:

- *De versneller Opschaling Waterrijk Wonen* richt zich op ontwerpend onderzoek dat beoogt innovatieve ontwerpconcepten op te leveren die concreet handelingsperspectief bieden aan woningbouwlocaties met uitdagingen t.a.v. water en bodem.
- *In de versneller Netbewust Bouwen* wordt een *Community of Practice* opgezet waarin kennis en ervaringen over netbewuste nieuwbouw wordt gedeeld en ontwikkeld zodat lokale expertise kan worden versterkt.

Resultaten

Bovenstaande aanpak moet tot de volgende resultaten leiden in 2026:

- Circa 7 à 10 consortia uit de in 2025 gepubliceerde call zijn aan de slag met het ontwikkelen van schaalbare innovaties. Deze innovaties dragen direct bij aan het verkorten van de doorlooptijd in het ontwikkel- en bouwproces. Door de schaalbaarheid kunnen ze breed worden toegepast, wat zorgt voor versnelling en verbetering van woningbouwprojecten op meerdere locaties in Nederland.
- Circa 6 *start- en scale-ups* (1 cohort) maken een schaalessprong door het acceleratieprogramma te doorlopen. De kans op duurzame doorgroei van *start- en scale-ups* neemt toe, waardoor innovatieve oplossingen structureel onderdeel worden van de woningbouwsector. Dit versterkt het ecosysteem, vergroot het innovatievermogen van de sector en draagt bij aan een gezonde markt met vernieuwende spelers.

Tot en met 2029 willen we bovenstaande aanpak het volgende bereiken:

- Minimaal tweerondes innovatiecalls: een call in 2025/2026 gericht op netbewust en op waterbewust bouwen en een tweede call in 2026/2027 op een nog nader te onderbouwen en selecteren thema.
- 1 cohort per jaar in de periode 2026-2029 in het acceleratieprogramma (5 in totaal).
- 8 living labs, waarvan 4 in 2026 worden gestart, met een uitbereiding naar 8 in totaal in de periode 2027-2029.

3.4 Programmaliijn 4 – Maatschappelijke Innovaties

Deze programmaliijn richt zich op maatschappelijke innovaties in woningbouw en gebiedsontwikkeling. De nadruk ligt op het verbinden van woningbouwopgaven met bredere opgaven op het gebied van onder meer: gezondheid, participatie, duurzaamheid en sociale samenhang. Maatschappelijke innovaties worden gekoppeld aan technische en organisatorische vernieuwingen, zodat de grote woningbouwopgave bijdraagt aan sterke, toekomstbestendige wijken. De aanpak is sterk gericht op directe toepassing in de praktijk met potentie tot landelijke opschaling.

Aanpak en instrumenten

De aanpak combineert het ontwikkelen en testen van innovaties met directe toepassing in gebiedsontwikkelingen. Kennis wordt geborgd en opgeschaald via de Broedplaats, team Ecosystemen en Opschaling en diverse Samenwerkingsverbanden.

Belangrijkste projecten

Samenwerkingsagenda Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling (TBGO): Opschalen van oplossingen en kennis op het gebied van industrieel en circulair bouwen, gezonde leefomgevingen en klimaatrobuuste openbare ruimte. In 25 gebieden worden implementatieplannen opgesteld, waarmee belemmeringen vroegtijdig worden opgelost. Inzet op standaardisatie van eisen van gebiedsontwikkeling en ontwikkelen van standaarden om te kunnen voldoen aan nieuwe Europese eisen (o.a. Whole Life Carbon en EPDB4).

Aanpak SamenSlim: Meerjarige praktijkgerichte aanpak om nieuwe vormen van bekostiging in gebiedsontwikkeling te testen. In 10 grootschalige locaties worden knelpunten in financiering aangepakt en businesscases doorgerekend, gericht op brede welvaart en versnelling.

Spoorzone Woningbouwversneller: Ontwikkelt een opschaalbare aanpak voor bouwen langs het spoor, waarin geluid, trillingen en veiligheid gezamenlijk en voorspelbaar worden aangepakt. Doordat er vaak geen ruimte is voor een traditionele bouwplaats is industrieel bouwen en digitaal werken een oplossing. Deze aanpak versnelt de woningbouw bij meerdere spoorlocaties en creëert een toekomstbestendige model gebiedsontwikkeling voor spoorzones.

Gebundeld Investeren in Grote Locaties: Doel is de investeringsbereidheid van beleggers en ontwikkelaars te vergroten door inzet op maatschappelijke waardevermeerdering bij locaties met meer dan 1.000 woningen. Industrieel bouwen en digitaal werken zijn hierbij een katalysator omdat faalkosten afnemen en wordt bijgedragen aan duurzaamheidsdoelstellingen.

Flagship locatie – 'Wat als het wél kan': Toonaangevende gebiedsontwikkeling waarin alle IOP-innovaties samenkomen, zoals industrieel bouwen, digitalisering en alternatieve bekostiging. De locatie fungeert als IOP-voorbeeldlocatie en leer-ontwikkelomgeving voor grootschalige woningbouw in Nederland.

Community of Practice – middelgrote en kleine gemeenten: Ondersteunt middelgrote en kleine gemeenten met kennisdeling, intervisie en praktische werkwijzen om woningbouw en toekomstbestendige gebiedsontwikkeling te versnellen. De CoP versterkt de verbinding met o.a. Nationaal Programma Vitale Regio's en betreft M50, K80 en P10.

IOP in Actie - Versnelling van opgaven: Verbindt de IOP-aanpak direct met urgente woningbouwopgaven van de verschillende beleidsdirecties bij het ministerie van Volkshuisvesting en Ruitelijke Ordening. Zorgt voor een feedbackloop tussen beleid, uitvoering en innovatie via o.a. Nationaal Grootschalige Woningbouw (CoP), doorbraaklocaties, portfolioboard en knelpuntentafels etc.

Kopproject Integrale Schakel Werklijn 4: Integreert de projecten binnen deze werklijn en legt verbinding met de andere programmalijnen, Opschaling en de Broedplaats. Zorgt dat maatschappelijke, technische en organisatorische innovaties in samenhang landen op locaties. Het project borgt opschaling en samenwerking met andere ministeries, marktpartijen en maatschappelijke organisaties.

Belangrijkste partners

Samenwerking vindt plaats met gemeenten, provincies, corporaties, ontwikkelaars, beleggers, ministeries (VRO, IenW, VWS, BZK), maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen (o.a. CRA, P31, PBL, universiteiten).

Verwachte resultaten 2025–2029

- Versnelling en (ruimtelijke) kwaliteitswinst in meer dan 25 gebiedsontwikkelingen.
- Model voor toekomstbestendige gebiedsontwikkeling bij spoorzones.
- Nieuwe bekostigingsconcepten structureel toegepast in grootschalige woningbouw.
- Een integratiekader dat innovaties uit de andere programmalijnen koppelt aan maatschappelijke innovaties.
- Opschaling van succesvolle aanpakken via standaarden (o.a. WLC), handreikingen en intervisiesessies.
- Zichtbare verbeteringen in gezondheid, participatie en duurzaamheid van nieuwe wijken.

4 Resultaten en monitoring

De uitkomsten van het programma moeten bijdragen aan versnelling, productiviteitsgroei, betaalbaarheid en duurzaamheid van de woningbouwsector en een visie op een toekomstbestendige woningbouwsector (zie ook de doelstellingen in hoofdstuk 1).

Omdat het programma werkt met verschillende partners, op uiteenlopende locaties en via diverse versnellers, is het essentieel om de voortgang inzichtelijk en meetbaar te maken. Dat doen we via een heldere monitoring- en verantwoordingssystematiek.

Om te zorgen dat het programma daadwerkelijk leidt tot versnelling en vernieuwing, hanteren we een actieve en lerende monitoring. Elk project of activiteit wordt gevolgd op impact, voortgang en opschaalbaarheid. We sturen bij wanneer resultaten achterblijven, middelen niet effectief blijken of de context verandert.

De monitoring richt zich op drie niveaus:

1. Outputmonitoring: wat is er gerealiseerd (producten, events, pilots)?
2. Outcome-evaluatie: wat is de zichtbare meerwaarde voor beleid en praktijk?
3. Opschalingswaarde: in hoeverre is de aanpak herhaalbaar, toepasbaar en beleidsmatig te verankeren?

Daarbij werken we met een actief sturingsmodel: projecten worden periodiek beoordeeld, en indien nodig herijkt, beëindigd of opgeschaald.

Resultaattypen per programmalijn

De programmalijnen leveren elk een eigen bijdrage aan de programmadoelen. Resultaten bestaan uit:

- Toegepaste innovaties op locaties (zoals industriële woningbouwconcepten of digitale tools);
- Nieuwe standaarden en instrumenten, zoals typegoedkeuringen of versnellingspakketten;
- Doorbraken in regelgeving of beleid, voorbereid via de broedplaats en versnellers;
- Kennis- en leerproducten, zoals blauwdrukken, handreikingen en businesscases;
- Netwerk- en leereffecten, via interviews, opleidingen en landelijke opschaling.

5 Strategische sturing en besluitvorming

Het IOP werkt in een dynamisch ecosysteem met verschillende schaalniveaus en belangen. Om deze lijnen goed met elkaar te verbinden en de scope van het programma te bewaken werkt het IOP met een duidelijke sturing vanuit een Stuurgroep samengesteld uit de plv. directeur-generaal Volkshuisvesting en Bouwen tevens directeur Woningbouwbeleid, directeur Realisatie Woningbouw, directeur Bouw en Energie en directeur Ruimtelijke Ordening. Ook de ministeries van IenW en BZK krijgen een plek in de stuurgroep. Hiermee wordt ook geborgd dat de inzet op het toepassen van innovatieve werkwijzen op diverse locaties vanuit de ministeries samen komt.

Deze stuurgroep staat in nauwe verbinding met de Stuurgroep van de Woontop die de brede woningsector vertegenwoordigt. Intensieve en goede relaties met belangrijke strategische sleutelorganisaties, zoals Aedes, VNG en de brancheorganisaties van de bouwsector zijn cruciaal voor het slagen van dit programma.

Samen met maatschappelijke organisaties en koplopers staan we zo aan de lat om de woningbouw te versnellen. Om aansluiting bij de praktijk en draagvlak van het programma te verzekeren stemmen we het programma breder af met de Woningbouwcoalitie, het Bouwberaad en de Landelijke Versnellingstafel. Daarnaast betrekken we ook koplopers en overige stakeholders bij het programma. Zij kunnen ons uitdagen en helpen op koers te blijven richting onze doelen.

Bijlage

Afspraken Woontop waar het IOP direct invulling aan geeft en aan bijdraagt⁷

Afspraak 15: Met innovatieve werkwijzen gaan we woningen sneller realiseren

- We bevorderen digitalisering en datagedreven werken in de bouw, bijvoorbeeld bij vergunningverlening en gebiedsontwikkeling.
- Om vergunningverlening voor woningbouw te versnellen gaan we meer werken met typegoedkeuringen en systeemgoedkeuringen. Industriële bouwers en toeleveranciers gaan hun bouwsystemen laten goedkeuren via de Erkende Kwaliteit Verklaring (EKV). VNG, Aedes, NEPROM en Bouwend Nederland verbinden zich aan een intensief communicatietraject om hun achterban te informeren over de versnellingsmogelijkheden die typegoedkeuring biedt en het belang van deze aanpak voor de sector.
- Met industriële bouwstromen kunnen we 40% sneller woningen bouwen. Dit gaan we opschalen en optimaliseren zodat er continuïteit en voorspelbaarheid ontstaat voor de bouwsector. We starten met het koppelen van bouwstromen aan de woondeals in de MRA en Limburg en zo mogelijk enkele andere regio's. De resultaten benutten we voor het opschalen van industrieel en conceptueel bouwen in andere woondealregio's. We streven ernaar dat de helft van de nieuwbouwwoningen in 2030 industrieel gebouwd en conceptueel ontwikkeld wordt.
- We zetten in op het realiseren van circulaire woningen waar het kan en betaalbaar is.

Afspraak 18: Uitvoering- en meedoenkracht medeoverheden

- We zorgen voor slimmer werken met name door toepassing datagedreven werken en digitaal samenwerken.

Afspraak 12: In het kader van STOER zorgen voor standaardisering en uniformering om de regeldruk te verlagen

- We dragen bij aan de roadmap bouwregelgeving 2025-2030 in lijn met komende EU-regelgeving.
- We zorgen voor de geclausuleerde inzet van experimenteerartikel van de Omgevingswet (art. 23.3) om kostenbesparende technieken, technologische vernieuwingen en toekomstige regelgeving in de praktijk te toetsen.

Afspraak 10: Kortetermijnmaatregelen in verband met uitdagingen op het gebied van netcongestie, water en bodem en geluid

- Via uniforme kaders en werkwijzen en innovatieve ontwerpconcepten houden we rekening met water en bodem.
- Met innovatieve oplossingen voor netcongestie dragen we bij aan netbewust bouwen.

⁷ Het IOP is een meerjarig programma met brede steun van de overheid en marktpartijen. Het komt voort uit de Woontopafspraken van 2024 en sluit aan bij het programma STOER.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

www.rijksoverheid.nl

Maart 2026

Implementatieplan programma Innovatie en Opschaling Woningbouw

Implementatieplan programma Innovatie en Opschaling Woningbouw

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Implementatieplan programma Innovatie en Opschaling Woningbouw